

Valundersökningen, Folkomröstningar

2003

ME0115

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Medborgarinflytande

A.2 Statistikområde

Allmänna val

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktpersoner: Richard Öhrvall

Telefon: 08-506 941 58

Telefax: 08-506 949 34

e-post: valstatistik@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktpersoner: Richard Öhrvall

Telefon: 08-506 941 58

Telefax: 08-506 949 34

e-post: valstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Valundersökningen bibehålles som personregister och avidentifieras i slutet av år 2008. Data i avidentifierad form bibehålles tills vidare.

A.9 EU-reglering

Ingen

A.10 Syfte och historik

Syftet bakom valundersökningarna är att producera statistik över väljarbeteendet

vid riksdagsval, landstingsfullmäktig- och kommunfullmäktigvalen, Europaparlamentsval samt vid folkomröstningar. Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Det ska vara en dokumentation som är hållbar för den forskning och användning som kommer att efterfrågas under en lång framtid.

Valundersökningar (ibland även benämnda "valbeteendeundersökningar") har i samarbete med Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet genomförts vid varje ordinarie riksdagsval sedan 1956. Även Europaparlamentsvalen sedan första valet 1995, liksom folkomröstningarna 1957, 1980, 1994 och 2003 ingår i mätserien.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, organisationer, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang.

Valstatistiken kommer för en lång framtid utgöra en grund och en tillbakablick på viktiga skeenden i svensk politik och demokrati. Valundersökningarnas långa tidsserier är nästintill unika i ett internationellt perspektiv.

A.12 Uppläggning och genomförande

Valundersökningen i samband med 2003 års folkomröstning är, till skillnad från valundersökningar i samband med riksdagsval, inte någon panelundersökning. Däremot innefattar 2003 års valundersökning en mindre valrörelsepanel för att möjliggöra undersökningar av väljarrörlighet och kampanjeffekter under valspurten. Av urvalet om 2 947 personer ingår cirka hälften av samtliga svars personer i det urval som avses intervjuas före valdagen, andra hälften av svars personerna avses intervjuas efter valdagen. De som intervjuas före valet får efter valet besvara en kort enkät. De personer i förvalsdelen som inte intervjuas före valet ingår i bortfallsuppföljningen efter valet.

Urvalet vid 2003 års valundersökning bestod av 2 947 personer. Dessutom skickades en kort enkät ut till de svarande i 2002 års valundersökning, dvs. ca 2 600 personer (se separat beskrivning av den undersökningen).

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

-

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Populationen utgörs av den röstberättigade befolkningen bosatt i Sverige i åldrarna upp till och med 80 år.

1.1.2 Variabler

För att minska intervjustiden hämtas uppgifter om personnummer, namn, adress, bostadsort, födelseort och inkomst från SCB:s register över totalbefolkningen. Från SCB:s register över befolkningens utbildning hämtas uppgifter om avslutade utbildningar. Från vallängderna hämtas uppgifter om deltagande vid de allmänna valen 2002 och folkomröstningen 2003.

Ett antal variabler som baseras på intervjusvar tas dessutom fram, exempelvis:

Partiidentifikation

Utbildningsnivå

Kunskaper om politik

Intresse för politik

Åsikter i politiska sakfrågor

1.1.3 Statistiska mått

Olika statistiska mått används för att analysera väljarbeteendet, t.ex. antal, andel (procent), summa/aggregat, differenser, variationskoefficienter, variationsbredd, korrelationskoefficienter (R^2 , Pearsons r , η^2) och index. Dessutom används olika former av regressionsanalys m.m.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Genom dessa undersökningar redovisas röstbeteendet i olika befolkningsgrupper, t.ex. efter kön, ålders, inkomst, utbildning, yrke, facklig tillhörighet m. m. Vidare redovisas en mängd uppgifter insamlade genom intervjuer kring röstbeslutet åsyftande att belysa bakgrunden till väljarbeteendet.

1.1.5 Referenstider

Perioden runt folkomröstningen den 14 september 2003, eller mer exakt mitten av augusti till slutet av november år 2003.

1.2 Fullständighet

Godtagbar fullständighet

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Valundersökningen är grundad på uppgifter från ett urval av de röstberättigade. Detta medför att de uppgifter som finns angivna i tabellerna är behäftade med slumpfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Valundersökningarnas population består av röstberättigade i folkomröstningen 2003 i åldrarna 18–80 år boende i Sverige. Urvalet drogs från SCB:s befolkningsregister omfattande 2 947 personer (nettourval). Urvalet var stratifierat efter medborgarskap och obundet slumpmässigt urval (OSU) tillämpades inom strata.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är god.

2.2.3 Mätning

Data insamlas framför allt via besöksintervjuer, men de förkortade och de extremt förkortade intervjuerna är genomförda via telefon. De personer som intervjuades före valdagen fick efter valdagen en kort pappersenkät att besvara.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallet vid 2003 års undersökning uppgick till 22,2 procent, vilket kan delas upp i de personer som inte kunde nås (6,8 procent), de personer som vägrade ställa upp för intervju (12,8 procent) och de personer som var för sjuka för intervju eller motsvarande (2,6 procent).

Av de genomförda intervjuerna genomfördes 69 procent som fullständiga intervjuer, 13 procent som förkortade intervjuer och 18 procent som extremt förkortade intervjuer.

2.2.5 Bearbetning

Olika registeruppgifter har matchats på datamaterialet. Även uppgifter om valdeltagande vid allmänna valen 2002 och folkomröstningen 2003 har lagts på. Materialet har därefter analyserats med hjälp av olika statistiska metoder.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För varje procenttal har ett osäkerhetstal beräknats. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens: Varje folkomröstning.

Publiceringsfrekvens: Efter varje folkomröstning.

Uppgiftsinsamlingsfrekvens: I samband med varje folkomröstning.

3.2 Framställningstid

12-15 månader

3.3 Punktlighet

God.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Redovisning av väljarbeteende har gjorts på ungefär samma sätt sedan den första valundersökningen genomfördes år 1956.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det har varit ambitionen att så långt det är möjligt hålla fast vid de definitioner och indelningar som görs vid valundersökningarna. Därför finns för de flesta mått långa tidsserier att tillgå. Naturligtvis kan internationella jämförelser försvåras pga. olikheter i politiska system, valsystem, regler om röstplikt etc.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Valresultat, Allmänna val

Valdeltagandeundersökningen, Allmänna val

Valundersökningen, Allmänna val

Nominerade och valda, Allmänna val

Valresultat, Europaparlamentsval

Valdeltagandeundersökningen, Europaparlamentsval

Valundersökningen, Europaparlamentsval

Valresultat, Folkomröstningar

Valdeltagandeundersökningen, Folkomröstningar

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten av 2003 års valundersökning publiceras i *Folkomröstningen om euron 2003* (Sveriges officiella statistik, SOS). Publikationen finns tillgänglig i såväl tryckt som elektronisk form. Dessutom publiceras under år 2004 boken *Kampen om euron*, vilken baseras på valundersökningen 2003 och syftar till att än mer omfattande beskriva folkomröstningen. Boken är skriven av forskare vid Göteborgs universitet och den ingår i SCB:s skriftserie.

Datamaterialet arkiveras i avidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. Materialet kan utlämnas till forskare, se nedan.

5.2 Presentation

Resultatpublikationerna består av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Datamaterialet arkiveras i avidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. I samband med arkiveringen görs även en dokumentation av materialet.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Datamaterialet arkiveras i avidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. Materialet kan utlämnas till forskare. Ansökan om utlämnande ställs till Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst, se www.ssd.gu.se. Ansökan om utlämnande prövas av primärforskare och SCB.

5.5 Upplysningstjänster

Det kommer en strid ström av förfrågningar om uppgifter som finns att hämta i valstatistiken - både sådana som omedelbart kan besvaras och sådana som

kräver en del tid och arbete att ta fram. Förfrågningar besvaras dels av de personer som direkt arbetar med valstatistiken på SCB, dels av upplysningstjänsten vid SCB.

